

INTERVJUU | Kulka juht Margus Allikmaa: rahandusminister on kultuuriministri väga keerulisse olukorda pannud

Kultuurkapital tahab loovisikutele sotsiaalseid garantiisid anda. „Kui see skeem prooviprojektina õnnestub, siis võib-olla tekib otsustusjulgeus ka laiemalt,“ loodab kulka juht Margus Allikmaa. Oktoobri lõpp tõi uudise, et riigikogu kultuurikomisjon algatas kultuurkapitali seaduse uuendamise. Seadusemuudatus peaks andma kulkale võimaluse maksta loovisikutele täiendavaid loometöötasusid koos sotsiaalsete hüvedega. Ühtlasi võimaldaks uuendatud seadus kultuurkapitalil toetada riiklike kultuuriobjektide nimekirjas olevate ehitiste kõrval veel ühe olulise kultuuriobjekti ehitust. Kultuurkapitali juht Margus Allikmaa (62) avaldas EPL-ile antud intervjuus, kui paljudele loovisikutele võiksid loometöötasud ja sotsiaalsed garantiid laieneda ning milline kultuuriobjekt võiks saada lisaraha – kas ERR-i telemaja, Eesti rahvusraamatukogu või ajutiselt Lasnamäele kolitud Tallinna kunstihoone. Veel rääkis ta filmilinnaku ehitamisest, rahvusoper Estonia juurdeehitusest ja loomeliitude seaduses, mida tema hinnangul tuleks ümber teha. Ministeriumis on palju vaidlusi selle üle, kes üldse on loomeinimesed.

Alustaksin täiendavatest loometöötasudest ja sotsiaalsetest garantiidest, sest need on nii pikalt vindunud ja loomeinimestele üliolulised. Kui laialdaselt oleks kultuurkapitalil võimalik neid pakkuda, kui seadusemuudatus läbi läheks?

Tõepoolest on juba väga kaudu õhus olnud, et selle probleemi võiks lahendada üleriigiliselt ja kõigi loomeinimeste jaoks ühetaoliselt. Seda saab ennekõike teha kultuuriministeriumi algatusel. Laiapindne lahendus oleks väga kallis ja ministeriumis on palju vaidlusi ka selle üle, kes üldse on loomeinimesed. See probleemide pundar, mida tuleks lahendada, et kõigile ühetaoliselt ja võrdselt läheneda, tundus nii suur ja mastaapne, et see võtab veel aega. Kõigepealt tuleks korda keha loomeliitude seadus: üle vaadata kriitilise pilguga see, kes on ikkagi loovisik, kui kaua tal oleks vabakutselisena üldse õigus saada mingeid toetusi jne.

Kultuurkapitalilt saab stipendiumeid ja loometöötasusi konkreetne grupp inimesi. Väljamaksed neile on lihtsasti

epl.delfi.ee

Kultuuriminister
Kultuuriministerium
Eesti Draamateater
Rahvusoper Estonia
Estonia teater
Teater

administreeritavad, kaasa arvatud need maksud, mille lisandumisega tekivad sotsiaalsed garantiid. Otsustasime, et teeme selle ära. Aastaid on räägitud, aga midagi pole tehtud. Kuna seda mõtteviisi toetasid väga ka minister ja kultuurikomisjon, läksimegi seda teed, et võtame ette need inimesed, kes saavad kultuurkapitalist loometöötoetust või stipendiumi, ja vaatame, mis me nende heaks teha saame. Jõudsimme järeldusele, et stipendiumid praegusel kujul peavad jääma. On suur hulk loomeinimesi, kellel juba ühel või teisel moel on sotsiaalsed garantiid olemas. Nendele säilivad stipendiumid. Aga loometöötoetustele, mida valdavalt makstaksegi ju töötasuna, hakkame juurde maksma sotsiaalse garantii saamiseks vajalikke summasid. Just nimelt juurde maksma, mitte siiani välja makstud summadelt makse maha arvama. Ühtlasi nimetame loometöötoetused ümber loometöötasudeks, et sisu ja vorm ühtiksid.

Eelmistel aastatel oleme loometöötasusid maksnud 750 000–950 000 eurot, mis iga aasta pisut kasvab. Võtame lähtearvuks miljoni – hea lihtne arvutada. Kui sellele kõik vajalikud tasud juurde arvestada, siis kogukulu oleks kuskil 1,73 miljonit eurot. See ei ole meile üle jõu käiv summa.

Kui palju see summa inimestesse arvatuna teeb?

See ei ole väga suur hulk – kuskil 100–150 vabakutselist loovisikut.

Nii et kui see teile nüüd seadusega võimaldataks, saaks tasusid ja garantiisid 100–150 inimest?

Just. See arv võib veel pisut suurenedagi, aga seda tuleb seaduse muutmisel täpsustada. Tõenäoliselt tuleks loometöötasudeks ümber kvalifitseerida ka osa stipendiume. Siin on veel mõttekoht ja see on sihtkapitalide ekspertiisi otsustada, kui nad näevad, et inimesel, kes taotleb stipendiumit, võiksid juures olla ka sotsiaalsed garantiid.

Sotsiaalsete garantiide loomiseks suurendati tegelikult ka hasartmängu ning alkoholi- ja tubakaaktsiisi maksumäärasid. Sealt tuleb meile varasemate perioodidega võrreldes täiendav laekumine, mis katab kulu ilusti ära.

Millistele kriteeriumitele vastav inimene kvalifitseerub aktiivseks loovisikuks?

Iga sõna, mis ma sellel teemal ütlen, on loomeinimeste poolt rünnatav ja vaidlustatav. Mul on arusaam, milline see võiks olla, aga viisakas oleks seda kõigepealt arutada loovinimeste

seltskonnas ja siis nende mõtetega ajakirjanduse ette tulla. Elus olen ma nii palju õppinud küll, et ma ei hakka kurja ilmaasjata välja kutsuma. Ja lõpuks on see siiski ennekõike ministeeriumi teha, sest nemad peavad seaduse korda tegema.

Kultuurisektoris on väga palju kinni otsustusjulguses ja tahtes vastutust võtta.

Toetusi on juba pikka aega oodatud. Miks peaks nende saamine nüüd realistlik olema, kui kümme aastat tagasi ei olnud?

Kultuurisektoris on palju kinni otsustusjulguses ja tahtes vastutust võtta. Seda peljatakse. Igal sammul on alati pooldajaid ja vastaseid. Iial ei tea, kas vastaseid on rohkem kui pooldajaid, kas vastased on valjuhäälsamad kui pooldajad või vastupidi. Seetõttu jäetakse otsused tihtipeale tegemata. Üks põhjus, miks loomeliitude seadust pole korda tehtud, on just selles, et ei olnud lõpuni aru saadud, kas seadusel on rohkem pooldajaid või vastaseid. Et mitte tühjust tüli tekitada ja vaidlema hakata, siis pigem jäetakse tegemata. See pole üldine häda mitte ainult kultuurivaldkonnas, vaid hulgas sfäärides.

Mis puudutab konkreetselt praegust sammu, siis ega siin ei ole ju väga palju riski. Kultuurikapital kui iseseisev avalik-õiguslik institutsioon vastutab nende inimeste eest, kes on meie – ütleme kultuurile ebasobivalt – kliendid. Meie hoolitseme ja vastutame nende eest, kes meile taotlusi esitavad ja toetusi saama hakkavad. Kui see skeem, mille oleme pakkunud, prooviprojektina õnnestub, siis võib-olla tekib otsustusjulgus laiemaltki.

Olite 20 aastat tagasi kultuuriminister. Kuidas on ikkagi niimoodi läinud, et sotsiaalsete hüvede vallas tulid esimesed mõõdetavad sammud alles 2016. aastal koos loomepalkadega?

Oskan sellele küsimusele vastata ainult nii, et siis, kui ma olin kultuuriministeeriumi kantsler [1999–2002] ja hiljem kultuuriminister [2002–2003], seda probleemi ei olnud. Nendel teemadel ei räägitud. Ei räägitud õiglasest tasust ega ka sotsiaalsetest garantiidest. Ma isegi ei julge dateerida, millal neist tõsisemalt rääkima hakati, aga arvan, et äkki kuskil 2012. aastal võeti see teema esimest korda lauale.

Liigume edasi seadusemuudatuse teise osa juurde. Kust tuleb raha, et maksta riiklikult tähtsate kultuuriobjektide kõrval kinni veel ühe hoone ehitus?

Kultuurikapitali laekumised tulenevad kahest allikast: hasartmängumaksust ning tubaka- ja alkoholiaktsiisist. Piltlikult

öeldes on meil kolm rahakotti, kuhu see laekumine jaguneb. Ühes on projektitoetused, stipendiumid, preemiad, sotsiaalsed garantiid jne. Siis on riiklike kultuuriehitiste rahakott. Ja kolmandas rahakotis on õppejõudude tegevus- ja toetusraha. Neid rahakotte ei saa segamini ajada. Ei saa võtta ühest ja teise tõsta ega laenata.

Aastate jooksul on kultuuriehitiste rahakott hasartmängumaksust stabiilselt igal aastal pisut kasvanud. Selle raha eest on tehtud kolm kultuuriobjekti. Viimane summa kanti aasta eest üle muusikaakadeemia saalile. See oli õige pisike summa ja tegelikult võime öelda, et 2021. aastast on meil kogunema hakanud väike jääk. Selle aasta lõpuks jõuame jäägiga paarikümne miljonini. Me ei saa seda raha kasutada mujal, kui ainult kultuuriehitiste tarbeks. Nüüd tõsteti päris olulisel määral hasartmängumaksu ja sealt hakkab tulema kuskil 17–19, nelja aasta pärast juba 20 miljonit eurot aastas kultuuriehitiste tarbeks. Sükut rahastame järk-järgult kaheksa, Arvo Pärdi nimelist keskust kaks aastat.

Praegu on meil lepingud sõlmitud Tartu südalinna kultuurikeskuse ja Rakvere Arvo Pärdi nimelise muusikamajaga. Väljamaksed oleme hajutanud pika perioodi peale. Oleme leppinud nii, et sükut rahastame järk-järgult umbes kaheksa, Arvo Pärdi nimelist keskust kaks aastat. Praegu ootame järgmisi projekte: Narva Kreenholmi, Estonia juurdeehitust, filmilinnakut. Filmilinnakuga oleme jõudnud päris kaugele ja leping on valmistatud selliselt, et välja tuleb hakata maksma viis miljonit aastas. Kui me kõik need rahavood ilusti tabelisse paneme, siis selgub, et meil on võimalusi võtta sellesse loetellu veel objekte. Esimeses järjekorras tahaksime teha muidugi rahvusoper Estonia ja Narva Kreenholmi, sest need on riigikogu kinnitatud. Aga näeme, et Estonia asjad võtavad aega. Vaja on teha arhitektuuriajaloolised uuringud, et saada teada, kas üldse on võimalik midagi teha. Siis hulk seadusemuudatusi, et piirangud maha võtta, ja arhitektuurikonkursid... Võib-olla mingis teises järjekorras, aga see ei olegi oluline. Tõenäoliselt jõuame Estoniaga tegeliku rahavajaduseni alles viie või seitsme aasta pärast. Estonia inimesed jäävad võib-olla kurvaks, kui seda nüüd loevad, aga ma olen realist. Meie oleme valmis kohe rahastama – uuringuid või mida iganes –, selles ei ole probleem. Ja Narva situatsioon on hoopis halb. Seal on situatsioon täiesti muutunud, loodeti suurele turismivoole, mida tõenäoliselt lähiaastatel ei ole

ette näha.

Rahajääki koguneb aastate jooksul veelgi. Ei ole ju mõtet lasta sellel rahal seista. Igati põhjendatud on mõelda: oot, aga kultuurisektoris on veel vajadusi. Proovime midagi selle jäägi arvelt ära teha, enne kui tulevad uued objektid peale.

Kreenholm jääb siis pausile? Kultuuriminister ütles, et ei ole mõtet projekti praegusel kujul jätkata.

Seda projekti, mida tutvustati riigikogus, ei ole enam olemas. Seal oli juttu kümnest miljonist potentsiaalsest turistist piirkonda, mille peale oli üles ehitatud äriplaani. Tol ajal olid mõtted, et asutatakse kolmepoolne sihtasutus, millega ühineb riik ja Narva linn. Kuna äriplaani kadus, ei ole mõtet hakata sihtasutust looma. Ma arvan, et minister ütles õigesti, et riik sellesse SA-sse ei lähe. Ei ole ka oluline, mis keha seal täpselt on, kuni ei teki mingit realistlikku äriplaani. Et see ei hakkaks riigilt nõudma miljoneid ülalpidamiskuludena, kui me sinna midagi ehitame. See peaks ennast ikkagi kuidagi ise ära tasuma. Seda enam et seal on päris suur hulk erakapitali.

Kui palju te kultuuriobjektide puhul tasuvust vaatate? Kui kiiresti võiks näiteks Rakverre ehitatav Arvo Pärdi nimeline muusikamaja enda maksumuse ja püsikulud tagasi tuua?

Ükski neist objektidest ei too raha tagasi selle sõna otseses mõttes, kultuuriökonomika on hoopis teistsugune. Iga tool, mille me kuhugi saali – sest peamiselt räägime saalidest – ehitame, hakkab nõudma avalikust eelarvest vahendeid, et see seal ka püsiks ja sellele saaks vaataja või kuulaja istuda. Ei ole niimoodi, et paneme toolid paika ja nüüd hakkab ta ennast tasa teenima. Eestis on ainult üks saal, mida on võimalik selliselt üleval pidada: Alexela kontserdimaja saal. Aga seegi saal ei saa eelarvest toetust saavate üritusteta hakkama.

Nii väikestes riikides nagu Eesti ei ole kultuur kunagi isemajandav. Kohe, kui loome uue ruumi, hakkab see dotatsiooni nõudma. Narva linnal ei ole praegu seda raha, et hakata peale maksma, et see tuba oleks soe, elektriarved oleksid makstud ja seal midagi teha saaks. Narva eelarve ei kannata seda välja ja ilmselt on see üks põhjus, miks uut äriplaani pole tehtud.

Rakvere linn on kinnitanud, et nad saavad hakkama, Tartu samuti. Kui omavalitsus ütleb, et nad saavad hakkama, siis pole põhjust selles kahelda. Küllap nad saavad.

Põhimõtteliselt on riiklikult oluliste kultuuriehitiste prioriteetid lihtsalt muutunud. Miks ei saaks Kreenholmi asendada mõne

teise objektiga, et mõne aasta pärast tema juurde tagasi tulla? Las ta olla seal riiklikult tähtsate kultuuriehituste nimekirjas. Mõtlemine korraks, kui palju aastaid on kulutatud eri kultuuriobjektide üle vaidlemisele ja otsustamisele. Mõnel juhul 70, mõnel juhul 50, mõnel juhul paarkümmend aastat, enne kui ehitustegevus on ette võetud. Riigikogu on teinud otsuse, et Narva on oluline, ja eks Narva ongi kogu aeg oluline. Millalgi saab ta sellise lahenduse, et Narva linn ei pea hakkama sinna hirmsaid miljoneid peale maksma ja see, mida kultuurkapitali raha eest ehitatakse, jääb ka püsima.

Pealegi ta ei küsi leiba seal nimekirjas. Pigem vastupidi: kui ta seal on, on narvalastel teatud kindlus ja motivatsioon otsida uut ärilist lahendust või uut väljapääsu. Lihtsalt naljaviluks – pakkusin, et sinna võiks teha 20 saaliga Euroopa korvpallikooli. Superruumid oleks! Lisaks mitu täiemõõtmelist ujulat jne. Võib-olla hakkaks äriiselt minema. Kultuur ja sport ikkagi.

Aga kas kultuur ei võiks Narvale ja Ida-Virumaale uue hingamise ja uue kuvandigi luua? Aidata kodumaist turismi arendada? Et teeme hästi palju kultuurimajasid, kinosid ja raamatukogusid, küll siis tuleb tööstus ja kõik muu järele? Mina seda ei usu. Ajalugu on vastupidist tõestanud. Kui Ford oli teinud autotehase, tegi veel teisegi. Alles kolmandaks tegi kooli, et tööliste lapsed seal käia saaksid. Neljandaks ehitas kinoteatri. Kõigepealt peab olema ees lisaväärtust tootev üksus, mille ümber on võimalik hakata hüvesid looma. Vastupidist tõestusmaterjali ei ole ajaloost võimalik eriti leida.

Üks hoone, mis võiks hakata raha sisse tooma, on filmilinnak. Millal lepingu sõlmite?

Leping on veel läbirääkimistes, püüame mõningaid juriidilisi teemasid lahendada. Loodan, et jõuame lepinguni ikkagi vana nõukoguga, kelle viimane koosolek on 15. novembril. Aga praegu ootame linnalt veel ettepanekuid, kuidas juriidilist sasipundart lahendada.

Probleem seisneb selles, et kui filmilinnaku ehitamiseks investeringutoetuse taotlus esitati, pidi linn esmalt seadma hoonestusõiguse Tallinn Film Wonderlandi kasuks ehk filmilinnakut arendav osaühing pidi saama märkimisväärse maatüki omanikuks. Siis oleks kultuurkapitalil kindlus anda miljonid peale, et seal midagi tekiks. Hiljem selgus, et linnale on see juriidilises mõttes keeruline. Linna jaoks on otstarbekam käituda vastupidi: kõigepealt linnak ise valmis ehitada ja seejärel

anda valmis või osaliselt valmis linnak üle Tallinn Film Wonderland OÜ-le. See paneb jälle meid keerulisse olukorda. Meil on hästi keeruline praktiliselt nullkapitaliga erafirmale toetust anda. Nüüd me otsime mingisugust vahelahendust, kuidas see sasipundar lahendada. Mõtteid on, aga milline neist lõpuks sõelale jääb ja juristide poolt heaks kiidetakse, on veel lahtine. Kas sel aastal saab kopa maasse lüüa, nagu planeeriti? Seda ma küll ei usu. Enne tuleb teha riigihange, et ehitaja leida. Hange peab mingi aja üleval rippuma, siis on valiku- ja vaidlustusperiood ning lõpuks võivad ka vaidlustused tulla. Te ei ole poliitikakauge – kui vaatate praegu riigikogus toimuvat, siis kui tõenäoline on teie arvates see, et kultuurkapitali seaduse muutmise võetakse tänavu vastu?

Kui me eile (intervjuu toimus 3.11 – M. R.) kuulsime, et järgmise aasta eelarvele on tehtud 2400 parandusettepanekut, siis oleks vist üsna naiivne loota, et seadus saab riigikogus kiirelt menetletud. Kogu riigikogu tähelepanu ja energia läheb järgmised paar kuud eelarve menetlemisele.

Kuidas aitab kultuurkapital selle seaduse puhul loomeliite ja loovisikuid kaasata?

Seaduseelnõu – eriti see osa, mis puudutab sotsiaalseid garantiisid – algatati teadmiseiga, et loomeliidud seda ise väga soovivad. Liitude inimesed on käinud kultuuriministeriumis ja seda muret kurtnud. Sotsiaalne tellimus oli olemas, see andis ka riigikogu kultuurikomisjonile ja ministrile julguse eelnõu algatada. Aga kui nüüd ikkagi selgub, et see ei ole üldse hea mõte ja pigem tahetaks see raha kultuurkapitalilt võtta stipendiumide ja loometoetustena ning tühja nendest sotsiaalsetest garantiidest, siis vaevalt see eelnõu ka jõuga läbi surutakse. Keegi ei hakka teerulliga üle sõitma ega jõuga seadusemuudatust kehtestama. Praegu kõik teavad, et selline eelnõu on ette valmistatud ja on võimalik riigikogu kultuurikomisjonile oma sisend saata. Ja öelda ka, et ei, ei, see on väga halb idee, ärme jumala eest seda teeme.

Vajadust midagi jõuga teha kindlasti ei ole. Vähemalt kultuurkapitalil mitte, ministri või kultuurikomisjoni eest ma sõna võtta ei saa, aga vaevalt on neilgi. Kultuurkapital püüab käituda nii, et nendel inimestel, kes meie tuge soovivad, oleks see võimalikult mugav ja kasulik.

Kuidas aktiivset loovtöötajat ikkagi määratleda?

Kui inimene esitab meile taotluse mingisugusele loomingulisele

protsessile toetuse saamiseks, siis ta järelikult on aktiivne, vähemalt tollel hetkel. Aga tõepoolest, ma olen juba kaks korda vastusest kõrvale hiilinud...

Kui oled aktiivne olnud, siis sinu liikmesus või õigused säilivad. Kui mitte, siis ei säili.

Me võime ju mõelda, kuidas teistes riikides need asjad on korraldatud. Sa ei saa olla loomeliidu liige elu lõpuni ilma loometegevuseta, sa pead olema aktiivne. Sa pead teatud regulaarsusega oma portfoolio ette näitama. Kui oled aktiivne olnud, siis sinu liikmesus või teatud õigused säilivad. Kui mitte, siis ei säili. See mehhanism on hästi lihtne. Küsimus on vaid selles, kui palju peab portfoolios olema ette näidata ja kui pika perioodi jooksul. Kui need asjad suudetaks paika panna, siis on loomeliidu liikmesuse määramine juba väga lihtne.

Kvaliteedikriteeriumeid oleks vaja?

Eks ekspertiis peaks ilmselt mingis ulatuses olema, me ei peaks kvaliteedi üle otsustamist kartma. Tegelikult on see ekspertiis kultuurkapitalis olemaski. Hinnata saab mitut pidi: mida arvavad eksperdid, mida arvab publik, kas ja kui palju on avaldatud jne. Need asjad on suhteliselt lihtsasti hinnatavad.

Kunagi, kui töötasin Eesti Draamateatris, sain teatriliidu liikmeks. Kui oleksin oma liikmemaksusid siiani tasunud ja poleks esitanud avaldust, et ennast sealt välja arvata, oleksin tõenäoliselt endiselt teatriliidu liige. Kas see on normaalne? Ilmselt mitte.

Seadusemuudatust hakati tegema ennekõike telemaja pärast. Millisel kultuuriobjektil on lootust saada ehituseks kultuurkapitali lisatoetust – telemaja, kunstihoone või rahvusraamatukogu? Seadusemuudatust hakati tegema ennekõike telemaja pärast. Seda nägi ette koalitsioonileping ja sellest oli varem ka kuskil kuluaarides juttu olnud. Muidu poleks vastav punkt koalitsioonilepingusse läinud.

Kultuuriminister on pandud erakordselt keerulisse olukorda.

Rahandusministeerium varem ikkagi aktsepteeris seda, et kultuuriministeeriumil on iseseisev investeeringute rida.

Rahvusraamatukogu ja kunstihoone on juba varem otsustatud, neil olid vahendid ette nähtud riigieelarvest läbi kultuuriministeeriumi. Nüüd on need ära võetud, aga hooned tuleb ju kuidagi ikkagi valmis teha, nad ei saa jääda lihtsalt seisma ja mingeid paremaid aegu ootama.

Ja valikumehhanism on eelnõuga väga keeruliseks aetud:

minister valib kõigepealt objekti välja, see läheb kultuurikomisjoni, kultuurikomisjon peab sellele heakskiidu andma, siis jõuab see lõpuks kultuurkapitali lauale ja kultuurkapitali ekspertiis omakorda võib veel öelda, et otsus on halb või hea. Sõel on tihe.

Mõni aeg tagasi ütles rahandusminister halval või mitteaktsepteeritaval moel, et kui pooleliolevad objektid ei ole valmis, ei tohiks ühtegi uut alustada. Ühtepidi on see mõistetav ja ratsionaalne seisukoht. Teistpidi pani rahandusminister, tõmmates kultuuriministeeriumist kõik investeringuvahendid välja ja viidates kultuurkapitali võimalustele, kultuuriministri väga keerulisse olukorda. Minister ei saa ainuisikuliselt otsustada kultuurkapitali vahendite kasutamise üle, seda teeb 11-liikmeline nõukogu.

Rahandusminister ei tohiks valitsuse – mis siis, et eelmise – otsustatud ja siiani poolikult täidetud kohustusi veeretada nüüd ainult kultuuriministri ja kultuurkapitali kaela. Ka kultuuriministril oleks lihtsam kultuurikomisjonilt toetus saada ja kultuurkapitali nõukogusse tulla, kui jutt oleks näiteks ainult ERR-ist ehk uuest, olulist avalikku teenust pakkuvast ja kindlalt ka riiklikult tähtsast kultuuriobjektist.

„Kiire inflatsiooni tingimustes ei ole koguda mõistlik“
Riigikogus algatatud eelnõud võtab menetlusse riigikogu juhatus ja määrab neile vastutava komisjoni, kelleks on suure tõenäosusega kultuurikomisjon. Juhatus saadab eelnõu ka valitsusele arvamuse andmiseks ja valitsusel on aega selleks viis töönädalat. Kultuurikomisjon kaasab eelnõu arutellu huvirühmad, sest eelnõu puudutab ka loometoetuste muutmist loometöötasuks, mis annab loomeinimestele sotsiaalkaitse. Seaduse jõustumise aega eelnõus ei ole määratud, see sõltub suuresti obstruktsioonist riigikogus. Loodame eelnõu menetlusega esimesel võimalusel edasi liikuda. Eelnõus nähakse ette lisatingimus, et kultuurkapitali nõukogu nimetatud kultuuriehitise peab olema kultuurivaldkonna strateegilisi eesmärke täitev riikliku tähtsusega objekt. Veel ühe riikliku tähtsusega kultuuriehitise rahastamise ettepaneku teeb kultuuriminister. Enne ettepaneku kultuurkapitali nõukogule esitamist peab kultuuriminister saama kultuurikomisjoni heakskiidu.

Kultuuriministri ettepanek on vajalik, sest ministeeriumil on tervikpilt nende valitsemisalas olevatest kultuuriehitistest, nende

investeeringuvajadustest ja objektide prioriteetsusest.

Hasartmängumaksu laekumine võimaldab töösse võtta rohkem objekte kui seni riiklikult tähtsate kultuuriehitiste nimekirja kuuluvad viis objekti. Praeguseks on mitme objekti ehitamisel ilmnenud takistusi. Kultuurkapitalil on kogunenud ja kogunemas vahendeid, mida saaks kasutada teiste, samuti kultuurile erakordselt oluliste ehitiste arenduseks või rekonstrueerimiseks. Kiire inflatsiooni tingimustes ei ole mõistlik neid koguda, vaid võtta vabad vahendid kasutusse.

Eelnõu kohaselt saab täiendavalt rahastada ainult üht objekti, ja kui lisatud hoone saab valmis, võib valida järgmise kultuuriehitise tingimusel, et eelmisele objektile on kõik väljamaksed tehtud. Muudatuse eesmärk on, et kultuurkapitali rahalisi vahendeid saaks kasutada mõistlikult ning tagada ja toetada veel ühe kultuuriobjekti valmimist lisaks riigikogu otsusega kehtestatud nimekirjas ehitamist vajavatele kultuuriobjektidele.

„Kunagi, kui töötasin Draamateatris, sain teatriliidu liikmeks. Kui oleksin oma liikmemaksusid siiani tasunud ja poleks esitanud avaldust, et ennast sealt välja arvata, oleksin tõenäoliselt endiselt teatriliidu liige. Kas see on normaalne? Ilmselt mitte,“ leiab Margus Allikmaa. Tema sõnul tuleks loomeliitude seadus üle vaadata.

Rahandusminister ei tohiks valitsuse otsustatud ja siiani poolikult täidetud kohustusi veeretada kultuuriministri ja kultuurkapitali kaela, leiab Margus Allikmaa.

„Kultuurisektoris on väga palju kinni otsustusjulguses ja tahtes vastutust võtta. Seda peljatakse.“

„Kui Ford oli ehitanud autotehase, siis tegi ta veel teisegi. Alles kolmandaks tegi kooli, et tööliste lapsed seal käia saaksid. Neljandaks ehitas kinoteatri.“

Enne kui Eesti-Vene piir kinni pandi, loodeti Narva Kreenholmi ehitada suurt kultuurikeskust, mis meelitaks idaturiste ligi.

„Kui nüüd ikkagi selgub, et see ei ole üldse hea mõte, siis teerulliga üle sõitma või jõuga ei hakka keegi seda seadusemuudatust kehtestama.“

„Estonia inimesed jäävad võib-olla kurvaks, kui seda nüüd loevad, aga ma olen realist,“ nendib kultuurkapitali juht, kui on öelnud, et lähiaastatel pole rahvusooper Estonia juurdeehitust oodata.

Kultuurkapitalilt saab stipendiumeid ja loometöötoetusi

konkreetne grupp inimesi, ütleb Margus Allikmaa.
Korruptsioonikomisjoni istung riigikogus, Heljo Pikhof